

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi és kertészeti kultúrákban 2026.09.03.

Augusztus utolsó, szeptember első napjaiban tovább folytatódott a meleg, száraz időjárás. Az átmeneti lehűlést követően újabb, de már viszonylag mérsékelt felmelegedés vette kezdetét, amely már egyértelműen a nyár végét jelzi. Az éjszakai hőmérsékletek 12-14 °C körül alakultak, míg a nappali felmelegedés akár a 30,0-34,0 °C-ot is elérte. Csapadék tekintetében nem történt számottevő változás, csupán helyenként alakult ki egy-egy kisebb zápor, zivatar, de a lehullott ~5-20 mm eső az aszályt érdemben nem csökkentette.

Az őszi vetésű növények tarlóinak hántása, ápolása kisebb lendületet vett, de továbbra is találhatók könnyedén még hántatlan gabona vagy repce tarlók is. Főleg azokon a területeken ahol valamivel több eső volt, megkezdték a repce alá a talaj előkészítést, helyenként a vetést, de ahol van rá lehetőség (a csapadékot várva) későbbre tervezik ezeket a munkákat.

A még hántatlan vagy már hántott, de repce szár-és gyökérmaradványokat tartalmazó tarlón érdemes még egy gyors ellenőrzést végezni az idei évi károkról és emellett az árvakelések állapotát is célszerű szemügyre venni.

Az **árvakeléseken** (2-3 valódi leveles állapotúak) fokozódott a **bolhák** kártétele, általában közepes mértékű levélhámogatás jellemző. Folyamatos a **repcedarázs** imágóinak rajzása, lárvakelés egyelőre nem látható.

A területen maradt **szár-és gyökérmaradványok felvágásával a szár-ormányosok illetve a repce gyökér-ormányos jelenlétéről (1. fotó)**, kártételéről kaphatunk képet az adott területen. Emellett tájékozódhatunk a különböző betegségek fellépéséről is, bár ez utóbbi, a lassan bomló, foszló maradványok miatt már egyre nehezebb lesz. A repce terület kiválasztásánál, vagy a későbbi technológia tervezésénél ezeket az információkat előrejelzésként a segítségünkre tudjuk fordítani, mivel különösen a kártevők a szomszédos, vagy közeli területeken nagy egyedszámukkal vagy sikeres áttelelésükkel komoly kártételi nyomást okozhatnak majd.

1. fotó: Repcegyökér-ormányos (*Baris coerulescence*) nyári diapauzában lévő imágója a repce gyökerében
(Fotó: TűhA., 2026.09.01.)

KUKORICA

A kukorica (szemes) betakarítása megkezdődött az alföldi megyékben, míg az ország más részein folyamatos az állományok felszáradása, érése.

A kártevők egyedszáma, kártételi veszélye csökkenő de jelenlétük még mindig kimutatható.

A csapdafogások alapján a **gyapottok bagolylepke** imágói aktívan jelen vannak, mérséklődő egyedszámmal. A **kukoricamoly** rajzása észlelési szintű a fénycsapdáknál, a lárvák csőkárosítása minimális. A **kukoricabogár** egyedszáma további csökkenést mutat (20-45 db imágó/csapda/hét), emellett vannak olyan területek ahol már csak észlelési szintű az imágók jelenléte.

A **betegségek** (*Fusarium* spp., *Aspergillus* spp., *Penicillium* spp.) fertőzési gyakorisága és mértéke sem emelkedett, erre valószínűsíthetően a csapadékosabbra forduló időjárásban számíthatunk.

A vadak kártétele egyelőre mérsékelt, de erősödésre számíthatunk.

NAPRAFORGÓ

A napraforgó aratását megkezdték, lassan haladnak az Alföld-i régióban. Az ország más részein az állományok száradása, vízvesztése lassú, ezért különösen a heterogén fejlettségű táblákon többen a deszikkálás mellett döntenek.

Ezt a beavatkozást a gyomnövények tényérése, állomány fölé növése pl. parlagfű, libatop-félék, selyemmályva stb. is indokolhatja.

SÁSKÁK

A sáskák jelenléte továbbra is tapasztalható az alföldi megyékben. Táplálék forrásaik egyre szűkülnek, azonban a még zöld, vegetatív állományok továbbra is kártételi veszélyhelyzetben vannak (Tunyoginé Búzás Ilona).

KERTÉSZETI KULTÚRÁK

A gyümölcs-szőlő kultúrák esetében legnagyobb figyelmet jelenleg a szüret, a termések betakarítása, feldolgozása, betárolása jelenti.

A növényvédelmi kezelések elvégzését, amennyiben szükség van rá, az élelmezés-egészségügyi várakozási idők figyelembe vétele mellett tegyük.

A különböző érő vagy érett gyümölcsökön, különösen ha sérültek (mechanikai sérülés, rovarkártétel) a **monília gyümölcsrothadás** tünetei erősödtek. A szárazság miatt a **darazsak** nagy tömegben lepik meg a cukros, lédús terméseket, esetenként tetemes kárt okozva. Az érő gyümölcsökön, szőlőn a **poloskák** száma is emelkedett, beavatkozni azonban csak a később érő fajták esetén javasolt.

Almában az **aknázómolyok** (almalevél-sátorosmoly, lombosfa-fehérmoly, almalevél-aknázómoly (20-45 db/csapda/hét nap)) rajzása tovább csökkent. Folyamatosan de szintén alacsony egyedszámban rajzik az **almamoly** (5-15 db imágó/csapda/hét).

Szilvában szintén csökkenő a **szilvamoly** rajzása (15-40 db imágó/csapda/hét), ahogy őszibarackban is apad a **keleti gyümölcsmoly** egyedszáma (25-60 db imágó/csapda/hét).

Szőlőben felgyorsultak a szüreti munkálatok, amelyhez az időjárás is kedvező volt. A **szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazmás betegség** és az **ESCA** mellett a „szokványos” betegségek előfordulási gyakorisága kicsi, de a minimális gombaölőszeres kezelésben részesített ültetvényekben az erősödésük mostanra szembetűnő. Különösen a **lisztharmat** lombon történő felszaporodása, fejlődése figyelhető meg az érzékeny fajták levelein (pl. Kékfrankos) (2. fotó). A lisztharmatos foltokon, felületeken tömeges a kazmotéciumok képződése, nagyobb arányú érésük azonban csak az utóbbi napokban kezdődhetett el. A vizsgált, fertőzött levelek jelentős részén a kazmotéciumok nagy része (~80 %-a) éretlen, citromsárga színű és csupán ~10-15 %-uk fekete, érett. A termőtestek

megfigyelhetők a levél felszínén is, de gyakran a fonáki részen jóval nagyobb számban képződnek (UV sugárzás elleni védelem). Amennyiben marad a száraz, meleg, mérsékelt meleg időjárás, az érési folyamatok felgyorsulnak és az esetlegesen érkező esővel a termőtestek a tőketörzsre mosódnak. Védekezés a szüret után javasolt.

2. fotó: Erős szőlő lisztharmat fertőzés Kékfrankos levelén
(Fotó: Tüha., 2026.09.03.)

Az **amerikai szőlőkabóca** rajzása még országszerte tart. Az egyedszám szinte mindenütt csökkenő, de jelenlétükről a továbbiakban is célszerű sárga ragacslapok kihelyezésével meggyőződni, ezzel is támogatva a védekezési döntést.

Dióban mindenütt csökkent a **nyugati dióburok-fúrólégy** rajzása. A kihelyezett sárgalapok 5-15 db imágó/csapda/hét mennyiségben fogták a kártevőt. A kártételek az idei évben mérséklődtek (a korábbi évekhez képest), így van némi remény az egészséges termés betakarítására.

Tüha Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén (Szakolczai Soma), Csongrád-Csanád (Tunyoginé Búzás Ilona), Hajdú-Bihar (Gálóczi-Tömösváry Róbert), Jász-Nagykun-Szolnok (Pintér Imre), Komárom-Esztergom (Abdai Éva) és Zala vármegyei (Tüha Annamária) Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.